

VRELCI

Leto VI. — Št. 2 (57) GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

Februar 1978

UREDNIKOVA BESEDA

Naše glasilo prehaja že v šesto leto izhajanja. Pet let je za nami, odkar si prizadevamo prihajati vsak mesec na vaše delovno mesto.

V tem času smo si prizadevali zamašiti zevajočo vrzel glede informiranja naših delavcev o vseh za odločanje pri upravljanju pomembnih zadev.

Upravljanje pomeni imeti številne informacije in jih pravilno uporabljati. Zato sodi obveščanje med najpomembnejše vzvode, s katerimi si delavski razred zagotavlja vodilno družbeno vlogo. Tako bodi delovni človek resnični nosilec vseh družbenih procesov.

Takšne želje so nas pred več kot petimi leti prevevale in privedle do sklepa o izdajanju svojega glasila. Po vsebinski zasnovi smo si prizadevali, da bi naše glasilo vzdrževalo in povzročilo med bralci vsestransko kroženje informacij, tako od samoupravnih organov k delavcem delovnih skupnosti in v obratni smeri. Kot tribuna združenega de-

la in delavcev v TOZD smo skrbeli za izmenjavo mnenj in stališč o predlogih za samoupravne odločitve in se zavzemali za njih tvorno izvršitev.

Seznanjali smo vas z dogodki v TOZD in v krajevnih skupnosti, s prigradnimi članki pa na različne načine opozarjali na nepravilnosti.

Niso se pa uresničile naše želje, da bi manj pisali o tem, kaj je že bilo in več o tem, kaj in kako naj bo. To se pravi, da bi določene stvari še bolj zastavili, če bi tako ravnali. Pregovor pravi, da po toči zvoniti, je prepozno. Pomeni, da potem, ko se je že zgodilo, ni veliko kaj popraviti ali pa ukreniti zoper dogodke. Tu bi nam veliko lahko pomagale izkušnje delavcev in ves delegatski sistem. Pri apeliranju na to smo vedno ostali praznih rok. Nismo uspeli vzbuditi polemičnih člankov. niti uvesti rubrike »vprašajte — odgovarjamo«. Naše strani so bogatili članki izpod peres

nekaterih naših najbolj zavzetih dopisnikov. Relativen molk delegatske baze in njenega sistema nas je od tega cilja še v naprej oddaljeval.

Nevtralizirali bi »parni pritisk« ob rojevanju sklepov, pri katerih bi sodelovalo čim večje število delavcev. Tako uveljavljen sklep bi bil plod skupnih želja in hotenj večine. Ob tem nam ni treba posebej zardevati. Neka raziskava o vsebini glasila delovnih organizacij Slovenije glede na glagolski čas objavljenih informacij, je pokazala, da je bilo pisano:

	% član- kov
v preteklem času	45,12
v sedanjem času	45,81
v prihodnjem času	7,55
neugotovljivo	1,52
skupaj	100

Med avtorji (pisci) objavljenih člankov je bilo le 11,1% nevodilnih delavcev. Ne bi bilo primerno sedanjemu trenutku, če bi

si ne trudili korenito spreminiti teh razmerij. Vse informacije in obvestila morajo biti last vseh nas in so namenjene nam vsem. Zakon veleva, da imamo pravico in dolžnost biti informirani. Popolna demokracija je stanje celovite oblasti delavcev nad proizvodnjo in nad proizvodom dela. V celovitosti tega stanja je informiranje pomemben sestavni del.

Pred nami je še cela vrsta izvornih samoupravnih aktov, ki jih bomo morali sprejeti v naslednjem obdobju. O sprejetju bomo pretežno odločali neposredno. Odločitev o sprejetju te ali one inačice ne bo težka, če se bomo pravilno, variantno in pravočasno informirali.

Naše glasilo bo imelo pri tem zelo pomembno vlogo. Njegova vsebina bo morala biti odraz hotenja in želja večine.

S temi željami stopajmo v šesto leto izhajanja našega informativnega glasila.

Odgovorni urednik

Prisrčno srečanje z našimi upokojenci

Tudi letos smo bili zadovoljni in srečni ob snidenju z njimi, ki je bilo na dan 24. decembra.

Letos smo ga prvič organizirali najprej ločeno po TOZD in skupnih službah.

»Nekakšen nemir in tiho veselje me je obšlo, ko sem prejel vabilo. Občutim ga kot stik z mojo preteklostjo in mladostjo.« Tako mi je zaupal svoje občutke ob tem neki naš starejši upokojenec.

Sijoči obrazi, iskajoče oči, vprašujoči pogledi in tiskani rok vse naokrog, to so ču-

stvena obeležja v teh trenutkih med njimi.

Upokojenci iz zdravstvene in hotelske dejavnosti so se zbirali v hotelu Donat, oni iz skupnih služb pa v restavraciji Pošta. Šilce žganega je poskrbelo, da so bolj sproščeno sledili predavanju o novih dosežkih in o težavah.

Povedali smo jim o novostih, ki jih je prinesel v naše združeno delo zakon o združenem delu.

V Polnilnici — resnično je bilo veselo. Kako ne bi bilo, saj se jih od triinštirideset,

kolikor jih je vseh, le osem ni udeležilo srečanja, žal zaradi bolezni. Tistega dne, 24. decembra ob 13. uri, smo jih čakali, da se skupaj z njimi poslovimo od starega leta, da se poveselimo ob naših delovnih uspehih, da si izmenjamo misli, kako je bilo takrat, kako je danes. Mnogi med njimi so prvič prestopili prag nove polnilnice, so si prvič ogledali, kako danes delamo in tako videli sad njihovega minulega dela.

Nove naprave — ročno delo se počasi umika strojnemu — veliki in svetli delovni prostori, mehaniziran proces dela, vse to napravi vtis, resničnega napredka!

Naši upokojenci so se tako prepričali, da je njihovo delo rodilo boljše in lepše sadove, da mi, njihovi nasledniki, imamo danes boljši in večji kos kruha kot so ga imeli oni. Menimo, da je prav, če se jim zahvalimo in jim zaželimo še mnogo let.

O. F.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

V Vzdrževalni dejavnosti:

Upokojenci TOZD Vzdrževalna dejavnost so se najprej zbrali v restavraciji Pošta, kjer so jih poleg direktorja TOZD pričakali tudi predsednik sindikata, predsednik delavskega sveta in vodje obratov.

Tov. Metelko jim je po pozdravu povedal, kako pri njih delajo in kaj vse so v preteklih nekaj letih pridobili za lažje in bolj varno delo, zlasti pa za dvig produktivnosti v tej temeljni organizaciji. Pomembni pridobitvi sta prav gotovo nova pralnica in nova toplarna.

Poleg tega je tov. Metelko v nekaj besedah povedal, kakšen je program investicij do leta 1981. Med drugim so že naročeni projekti za nov hotel pri Zagrebškem domu, razstavnici paviljon pri pivnici, poslovni center pri hotelu Trst, kjer bodo dobili svoje prostore centralna recepcija in skupne službe itd.

Upokojenci so z zanimanjem sledili tej pripovedi in so na ta način spoznali ne le

Veselje ob vsakoletnem snidenju

dosedanje uspehe in dosežke delavcev TOZD Vzdrževalna dejavnost, temveč tudi načrtovane objekte in program, ki ga bo Zdravilišče realiziralo v naslednjih letih. Želja po napredku in hitrejšem

razvoju Zdravilišča je bila že od nekdaj vsajena v slehernega delavca Zdravilišča, zato so vsakega napredka v Zdravilišču veseli tudi upokojeni delavci, ki so še vedno z mislimi tam, kjer sedaj delajo njihovi mlajši nasledniki.

Srečanje med upokojenci in delavci v teh dveh obratih je bilo prisrčno. Zlasti starejši, ki so odšli v pokoj že pred petnajstimi in več leti, so pripovedovali, kako težki pogoji dela so bili nekoč v toplarni in pralnici. Ob tem so izražali zadovoljstvo nad sedanjimi pogoji dela v teh dveh obratih. Delo so prevzeli stroji in avtomati, človek pa mora imeti vse več znanja.

Zadovoljni bomo, če jim bomo ob prihodnjem obisku pokazali zopet kaj novega, kar bo zboljšalo delovne po-

goje delavcem in olepšalo bivanje gostov v Zdravilišču. M. A.

Po ogledu novih obratov jim je bilo izplačana običajna novoletna nagrada, nakar so se podali na skupno kosilo v Zdraviliški dom.

Se stisk roke in voščilo za srečno novo leto. Želja je bila poudarjena s pristavkom za »zdravo in mirno leto«. Želeli smo jim, da bi se drugo leto zbrali vsaj v enakem številu in vsi ter pri dobrem zdravju. Sč.

Visok obisk

V prvih dneh po novem letu sta se mudila krajši čas pri nas član Sveta federacije tovariš Edvard Kardelj in njegova soproga Pepca. Po kosilu v hotelu Donat jima je delavka v strežbi čestitala novo leto in izročila lep šopek.

Obeta se nam davek iz osebnega dohodka

Vsako leto nas spremljajo inflacijski pojavi, ki jih doslej kljub velikim naporom nismo mogli obrzdati. Povišani nominalni osebni dohodki ne morejo ustvariti kompenzacije za višjo stopnjo inflacije. Zaradi tega pa naši realni osebni dohodki nenehno capljajo za povišanimi cenami.

Na zadnjem zasedanju republiške skupščine je republiška administracija hotela uveljaviti zakon o obdavčitvi osebnih dohodkov po stopnji 1% iz bruto osebnih dohodkov. Iz istega naslova bi naj tudi občinske skupščine predpisale

stopnjo 0,5%. Način poskusa uveljavitve zakona po hitrem postopku je bil podoben onim iz predustavnega časa. Delegati v skupščini so temu ostro nasprotovali tako, da uveljavitev trenutno odložena. Sprejem odloka o tem je bil odložen tudi v občinski skupščini. Pričakovati je, da bo v skupščinah ponovno predložen osnutek zakona v sprejem in potrditev.

Če bo zakon sprejet v predloženih stopnjah in osnovah, bi bil n. pr. osebni dohodek din 4.000, — na mesec, zmanjšan na leto za okoli din 1200, —.

»Se še spomniš...« Tovariši Zupan, Šafhalter in Rehar

Kako bodo odločali delegati v delavskih svetih

V Samoupravnih sporazumih o združevanju dela delavcev v temeljno organizacijo oziroma v delovno skupnost, smo se med drugim sporazumeli tudi, koliko delegatov bo štel delavski svet in iz katerih delov delovnega procesa temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti jih bomo volili.

Volitve so tako rekoč pred vrati, zato menda ne bo odveč, če si malo pobliže ogledamo, kako odločanje po delegatih v temeljni organizaciji in delovni organizaciji ureja Zakon o združenem delu.

V temeljni organizaciji delavec uresničuje samoupravljanje tudi tako, da odloča skupaj in enakopravno z drugimi delavci po delegatu v delavskem svetu temeljne organizacije. To načelo skupnega in enakopravnega odločanja po delegatu se odraža v tem, da delavec skupaj z drugimi delavci temeljne organizacije **določa stališča o delegatskem delu** v skladu s skupno določeno poslovno politiko temeljne organizacije, v skladu s planskimi cilji in nalogami ter v skladu s skupnimi interesi združenih delavcev. Na podlagi tako določenih stališč, **da-jejo delavci delegatu smernice** glede izjavljanja o vprašanih, o katerih odloča delavski svet. Njihovo bistvo je v tem, da delegat ve, kakšna je temeljna opredelitev delavcev do posameznih vprašanj, o katerih bo odločal delavski svet. Smernice imajo torej, kot že beseda sama pove, usmerjevalni značaj in so delegatu kažipot, kako naj se izjavlja na delavskem svetu, da bo to izjavljanje v skladu z voljo delavcev.

Ker delegate za delavski svet temeljne organizacije volijo vsi delavci temeljne organizacije, delegat ni odgovoren samo delavcem v tistem delu delovnega procesa, v katerem so ga kandidirali za delegata, ampak odgovarja za svoje delo vsem delavcem temeljne organizacije.

Pravice in dolžnosti delegata v delavskem svetu temeljne organizacije so predvsem naslednje: **Pravica** zahtevati stališča in smernice delavcev za svoje delo, pravica postavljati vprašanja pristojnim organom v temeljni organizaciji v zvezi z uresničevanjem svoje funkcije v delavskem svetu, pravica govoriti na seji, pravica sodelovanja pri sprejemanju od-

ločitev delavskega sveta, pravica zahtevati strokovno in tehnično pomoč v zvezi z uresničevanjem svoje funkcije v delavskem svetu; **dolžnost**, da se pripravi za sejo delavskega sveta, dolžnost da pravočasno dobi mnenja, stališča in smernice delavcev glede vprašanj, ki jih bo obravnaval delavski svet, dolžnost udeleževati se sej delavskega sveta in aktivno sodelovati na sejah, dolžnost na delavskem svetu povedati stališča delavcev, ki so ga izvolili in delati po njihovih smernicah, dolžnost usklajevati z drugimi delegati stališča v delavskem svetu, dolžnost obveščati delavce o svojem delu in o delu delavskega sveta, dolžnost zahtevati stališča delavcev, če ni dobil smernic ali če te ne zadoščajo.

Med številnimi dolžnostmi in pravicami se malo dlje pomudimo pri dolžnosti in pravicah usklajevanja stališč z drugimi delegati med sprejemanjem skupne odločitve oziroma sklepa. Usklajevanje stališč delegatov je nujno, ker se sklepi delavskega sveta sprejemajo kot skupne odločitve delegatov vseh delavcev temeljne organizacije. To pa pomeni, da morajo vsi delegati delati po istih smernicah oziroma ravnati se po istih stališčih.

Ker delegati v delavskem svetu temeljne organizacije ne tvorijo delegacije posameznih delov delovnega procesa ali delovnih enot, ne morejo zastopati nikakršnih posebnih interesov le-teh, to je takšnih, ki bi bili v nasprotju s skupnimi interesi delavcev v temeljni organizaciji kot celoti.

Iz tega izhaja, da bi morali biti sklepi delavskega sveta praviloma sprejeti v soglasju vseh delegatov, eno od sredstev za doseganje soglasja pa je prav dolžnost delegatov, da uskladijo stališča o vprašanih, o katerih skupno odločajo.

Vse, kar je rečeno za delegata v temeljni organizaciji, velja tudi za delegata v delavskem svetu delovne skupnosti skupnih služb.

Zdaj pa pogledajmo še, kako je z odločanjem **po delegatih v delovni organizaciji**.

Delegat v delavskem svetu delovne organizacije je delegat delavcev svoje temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti, v kateri dela. **Ta delegat se v delavskem svetu delovne organizacije izjavlja in glasuje**

v skladu z vnaprej določenim stališčem, kadar se odloča predvsem o vprašanih, ki se nanašajo na materialne obveznosti temeljne organizacije nasproti drugim temeljnim organizacijam, združenim v lastni delovni organizaciji, nasproti delovni organizaciji ali nasproti tretjim osebam preko delovne organizacije, pa tudi o vprašanih, za katera je tako določeno v samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo ali v statutu.

Ko delavski svet delovne organizacije odloča o teh vprašanih, **določajo stališča**, ki so podlaga za izjavljanje in glasovanje delegata, **delavci** v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti oziroma **delavski svet** temeljne organizacije ali delovne skupnosti. Kdo določa stališča, delavci ali delavski svet, je odvisno od tega, kako to vprašanje ureja statut temeljne organizacije, iz katere je delegat. Če je več delegatov temeljne organizacije v delavskem svetu delovne organizacije, so vsi dolžni upoštevati stališča delavcev oziroma delavskega sveta svoje temeljne organizacije in se morajo o določenih vprašanih izjavljati in glasovati na isti način.

Samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo **lahko določa, da delavski svet delovne organizacije sprejema sklepe**, ki so skupnega pomena za vse združene temeljne organizacije. Če se ti sklepi nanašajo na vprašanja, o katerih se delavci v temeljni organizaciji odločajo z osebnim izjavljanjem, tedaj jih delavski svet delovne organizacije sprejme le v soglasju z vsako temeljno organizacijo in sicer na način, ki ga določi samoupravni sporazum o združitvi. Torej brez soglasja vsake temeljne organizacije delavski svet takšnega sklepa ne sme sprejeti. Če pa bi delavski svet delovne organizacije kljub temu takšen sklep sprejel, le-ta ne bi veljal za temeljno organizacijo, od katere ni bilo soglasja.

Ko delegat v delavskem svetu delovne organizacije soodloča o vprašanih, o katerih delavci ne odločajo z osebnim izjavljanjem, se mora pri izjavljanju ravnati v okviru smernic, ki jih je dobil bodisi od delavcev, bodisi od delavskega sveta svoje temeljne organizacije.

Izjavljanje delegata v delavskem svetu delovne organizacije v okviru dobljenih smernic pomeni njegovo pravico in dolžnost, da se o vprašanju, o katerem se odloča, izjavlja glede na okoliščine, pri tem pa upošteva mnenja delegatov drugih združenih temeljnih organizacij, seveda v mejah, ki so določene z dobljenimi smernicami.

Če ima temeljna organizacija več svojih delegatov v delavskem svetu delovne organizacije, morajo vsi najprej uskladiti svoja stališča glede na dobljene smernice, tako da bi bilo njihovo izjavljanje v delavskem svetu delovne organizacije enotno.

Član delavskega sveta delovne organizacije je delegat delavcev temeljne organizacije, v kateri dela, zato je za svoje delo v delavskem svetu odgovoren delavcem in delavskemu svetu temeljne organizacije, kjer so ga izvolili za delegata.

Delavskemu svetu svoje temeljne organizacije je **delegat v delavskem svetu delovne organizacije** odgovoren, če z njim ne sodeluje (tudi če ni njegov član), če se ne ravna po njegovih smernicah ali pa se v delavskem svetu delovne organizacije izjavlja in glasuje v nasprotju s stališči delavskega sveta svoje temeljne organizacije.

Delavcem svoje temeljne organizacije je delegat v delavskem svetu delovne organizacije odgovoren, če ne zahteva stališč in smernic za svoje delo ali dela v nasprotju z njimi oziroma se izjavlja in glasuje drugače, kot so mu naročili; dalje, če delavec ne obvešča o svojem delu in delu delavskega sveta, v katerem je delegat, kakor tudi v drugih primerih, ko kako drugače krši svoje delegatsko dolžnost.

Iz vsega povedanega lahko zaključimo, da je opravljanje delegatske dolžnosti tako v delavskem svetu temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti, kakor tudi v delavskem svetu delovne organizacije, častna pa tudi odgovorna naloga, ki so ji lahko kos le zavedni, resni in sposobni delavci. Če bomo imeli to pred očmi, ko bomo kandidirali delegate, bomo predlagali takšne, ki že zdaj uživajo zaupanje vseh sodelavcev.

V. K.

PREČITAJTE TUDI TO

Pozdravljanje

Pozdrav je nedvomno prvi izraz spoštovanja do druge osebe. Zato je treba vse osebe, ki jih poznate ali ste bili kdaj z njimi v stikih, pa čeprav samo enkrat, pozdraviti. V primeru, da niste popolnoma prepričani, ali ste kako osebo že srečali, je bolje, da jo pozdravite, kot pa da to opustite. Morda ima ta oseba boljši spomin in pričakuje vaš pozdrav.

Eno najpomembnejših pravil je, da je pozdrav prisrčen, ne gola formalnost, temveč izraz naklonjenosti in spoštovanja do osebe, ki jo pozdravljate. To seveda velja tudi za odgovore na pozdrave. Zato mora prisrčen pozdrav postati navada in starši naj uče otroke pozdravljanja že od mladih nog.

Tu je nekaj temeljnih pravil za pozdravljanje:

1. Pozdravljamo se na vseh javnih mestih, na cesti, v pisarni, čakalnici, restavraciji, gledališču, kinu itd.
2. Ni treba pozdravljati ob vstopu v velike blagovne hiše, samopostrežne trgovine, pošto ali železniško postajo. Izjema je seveda, če tu srečate znanca ali prijatelja.
3. Moški vedno prvi pozdravi žensko.
4. Mlajši vnaprej pozdravlja starejšega.
5. V delovnih organizacijah nižji po položaju prvi pozdravlja nadrejenega.
6. Tisti, ki pride v kakšno družbo, prvi pozdravi prisotne osebe.

7. Na pozdrav je treba obvezno odgovoriti, saj je skrajno nedostojno, če tega ne storimo.

8. Pozdravljanju se je treba izogibati v primeru, kadar je kakšna oseba v »neprijetnem položaju«, pa menite, da bi ji bilo ljubše, če je ne bi opazili.

9. Izjema pri teh pravilih je, da ženska prva pozdravi visokega državnega funkcionarja.

Se nekaj nasvetov. Moški s klobukom mora ob pozdravljanju dvigniti klobuk in se rahlo prikloniti. Navadno dvigne klobuk z roko, ki je na nasprotni strani od osebe, katero pozdravlja. Razlog je zelo preprost — pozdravljeni vas mora videti v obraz, ne pa v klobuk.

Če ob srečanju z znancem moški kadi ali drži roko v žepu, mora pred pozdravom vzeti cigareto iz ust oziroma roko iz žepa. Ker pa danes nosimo klobuk vse redkeje, zlasti poleti, je dovolj tudi rahel poklon z glavo.

Baretke in kučme ob pozdravu ne dvigamo.

Če srečate na ulici ali v kakem mestu pogrebni sprevod, če greste mimo državne zastave ali kadar igrajo državno himno, se ustavite in snamete klobuk.

Vprašanje je, ali je ob pozdravljanju — poleg dviganja klobuka in poklona z glavo — treba še kaj reči. Osebe, ki jih poznamo le površno, je zadostno pozdraviti samo s kretnjo, medtem ko boste roka ke ali prijatelje pozdravili tudi z besedami: »dobro jutro«, »dober dan« ali »dober

večer«. Na razdalji, večji od štirih do petih metrov, seveda ne boste kričali v pozdrav.

Če pozdravljanju sledi rokovanje, tedaj se je treba držati pravila, da moški nikoli ne ponudi roke ženski, mlajši po letih ali družbenem položaju pa nikoli ne da roke prvi starejšemu. Ponujeno roko je treba vsekakor sprejeti, kajti zavračanje se lahko šteje v nekaterih primerih tudi za žalitev. Vedno se ponudi desna roka. Roka ne sme biti mlahava, ne sme pa tudi pretirano stisniti ali dolgo zadrževati tujo roko. Prav tako je treba paziti, da ne ponudite roke za hrbtom kake osebe. Kadar si dasta roki dva para, tedaj je treba paziti, da se roke ne prekrirajo. Na cesti si ženska, če ima rokavice, rokuje z rokavico na roki. V zaprtih prostorih ima sneto desno rokavico in je tako pripravljena za morebitno rokovanje.

Na cesti

Temeljno pravilo bontona za vedenje na cesti pravi, da nikdar ne vzbujajte pozornosti. Zato ne oblačite ekscentričnih oblačil. Neprimerno je glasno komentirati ali gestikulirati z rokami. Pred odhodom na cesto opravite majhen »kontrolni pregled« uredjenosti, pričeske, britja itd.

Po cesti hodite vzravnani, ne opletajte z nogami, ne hitite preveč, pa tudi ne bodite prepočasni.

Ne prerivajte se, da bi prehiteli ostale, če pa koga nehotе sunete, se mu morate takoj opravičiti. Vedno je treba hoditi po desni strani

pločnika, ne glejte v tla, temveč predse. Ne obračajte se za mimoidočimi, zlasti pa ne za ženskami ali osebami s telesno hibo.

Na cesti je zelo nedostojno pljuvati, se česati, urejati make up ali jesti in žvečiti. Izjema so klobasice ali pecivo, ki so naprodaj v kioskih.

Otroke že od malega vzgajajte, kako se morajo vesti na cesti. Če gre ženska z dvema moškima, je njeno častno mesto v sredini. Na njeni desni strani naj gre starejši. Če pa gresta po cesti ženski z enim moškim, je njegovo mesto v sredi. Če dežuje, gre moški ob strani in z dežnikom pokriva obe ženski. Na cesti mora moški pomagati ženski pri nošenju kovčka, paketa ali podobno, ne sme pa ji nositi torbice, rokavic ali dežnika.

Pri vstopu v stavbo moški praviloma odpira vrata in prepušča ženski, da vstopi prva. Če pa so vrata težka, jih mora moški odriniti, vstopiti prvi in jih zadržati, da bi šla ženska lahko mimo.

Če vstopamo skozi vrtljiva vrata, tedaj vstopa ženska prva. Če pa vrata stoje in jih je treba premikati, je priporočljivo, da vstopi prvi moški.

Na cesti se praviloma ne smemo ustavljati niti začeti pogovora, če s tem oviramo gibanje drugih. Če vas ustavi kakšna ženska ali starejša oseba, se skušajte umakniti tako, da ne boste nikogar ovirali.

(Po knjigi Poslovni boton.)

Sč

Najdaljša noč v naših hotelih

Silvestrovanje smo pripravili v hotelih Donat, Zdraviliški dom, Slovenski dom in v restavraciji Pošta. Gostinski delavci so domiselno in okusno dekorirali lokale in jim dali tako svojstven in svečan videz. Kritika zadovoljnih gostov je bila najboljša, tako glede strežbe okusno pripravljenih jedil in pijač, kot tudi na prizadevnost godbenikov za ples.

Razpoloženje je bilo na višku, obnašanje gostov pa tudi na potrebnih kulturnih ravni. Ni bilo običajnih izgrediv, pa tudi plesalci so prišli na svoj račun. Za varnost na parkiriščih so prvič skrbeli tudi naši člani družbene zaščite. Posel so dobro opravili, saj do danes nismo prejeli nobenih pritožb za morebiti poškodovana vozila. Za tipično novoletno dekoracijo je poskrbelo tudi vreme,

saj je sneg le nekoliko ur pred polnočjo pobelil pokrajino.

Zanimive so tudi dosežene številke o iztržkih. Po naši evidenci je silvestrovalo v vseh naših obratih okoli 1500 obiskovalcev. Mnogo jih je bilo iz SR Hrvatske. Največji obisk je imel hotel Donat (490), najmanj pa hotel Slovenski dom (155). Zdraviliški dom je bil solidno zaseden (ca. 450), pri Pošti pa je bilo več kot 300 gostov, dobrih sto pacientov na zdravljenju pa je silvestrovalo v kavarni Terapija. V teh številkah so upoštevani tudi obiskovalci, ki so prispeli po polnoči, ko nismo več prodajali vstopnic.

V prazničnih dneh so popili v naših lokalih različnih pijač za okoli 30 milij. st. dinarjev, hrane à la carte pa smo prodali za okoli 8 milij. st. dinar-

jev. Silvestersko večerjo je naročilo blizu 900 obiskovalcev in plačali zanjo okoli 15 milijonov st. dinarjev. Za prenočevanje smo iztržili okoli 18 milij. st. dinarjev. Za penzionsko prehrano so plačali novoletni gostje okoli 20 milijonov st. dinarjev.

Imeli smo štiri plesne ansamble. Najdražjemu smo plačali za dva večera igranja 3,2 milij. st. dinarjev bruto. Zavodu za zaščito avtorskih glasbenih pravic smo odvedli več kot 2 milij. st. dinarjev. V hotelu Donat je bilo 700 kopalcev.

Številke o poslovnih rezultatih naj ne bodo osamljene in suhoparne. Podčrtati moramo, da so jih ustvarili s požrtvovalnim delom naši gostinski delavci. Nekateri med njimi že nekaj deset let pričakajo

novo leto v delovni obleki in s prtičkom v roki. Dolžnosti poklica zamenjujejo s toplino doma in kroga svoje družine ali pa tudi brezskrbnega veseljačenja, da bi se naši gostje kar najbolje počutili v tej slovesni noči.

Ob pomanjkanju delavcev zaradi boleznih in »obolelosti« so nekateri prevzemali dvojne delovne zadolžitve: ob 3. uri so odložili prtičke in odšli na kratek počitek, da bi lahko nadaljevali z delom že ob 7. uri zjutraj. Nekateri so bili na nogah pri delu kar 24 ur. Njim gredo priznanja in pohvale številnih obiskovalcev, ki letos niso skoparili z njimi. Oni pa, ki zaradi »obolelosti« niso sodelovali pri delu, naj sami presodijo, kakšno oceno so si zaslužili.

Sč.

KAKO JE BILO, KAKO BO?

Dne 21. decembra 1977 je Turistična zveza Jugoslavije organizirala posvetovanje o turističnih dosežkih v SFRJ v letu 1977. Sodelovali so predstavniki turističnih in hotelskih delovnih organizacij in jugoslovanski turistični predstavniki iz Anglije, Avstrije, Amerike, Italije, Nemčije, Skandinavskih dežel, Švice in Beneluxa.

Prevladovala je splošna ocena, da je zanimanje za potovanje v Jugoslavijo 1. 1977 ponovno nazadovalo. Med tem pa beležijo vse ostale mediteranske dežele: Italija, Španija, Grčija, Francija, Tunis itd. občutno boljše rezultate kot v prejšnjem letu. V nekaterih teh deželah je na povečan obisk zelo ugodno vplivala devalvacija domače valute (lira, drahma, pezeta). Ker pa vse našteje dežele objavljajo cene svojih turističnih storitev v svoji domači valuti, so bili turisti dodatno deležni ugodja zniževanje cen za vso turistično potrošnjo.

Vzrokov za nazadovanje naših turističnih rezultatov je več. Najpomembnejši leže (po mnenju naših zunanjih predstavnikov) v nekonkurenčnosti naše ponudbe. Ponudba je okorela. Ne vsebuje pestrosti, ki jo želi sodoben turist. Posiljujemo s klasično hotelsko ponudbo brez dodatnih storitev, kot so ogledi muzejev, kulturnih in zgodovinskih znamenitosti, družabnih prireditvev, organiziranih potovanj v drugo turistično okolje z možnostjo konzumiranja penzionskih obrokov tamkaj.

Naša ponudba je objavljena in sklenjena v valutah emitivnih dežel (dolar, marka, šiling itd.). To pa zopet pomeni, da ob zvišanju tečajev poprej navedenim valutam, uberejo vso tečajno razliko naša turistična podjetja. V naših turističnih krogih se vsled konkurenčne nujne vedno bolj utrjuje spoznanje, da bi tudi mi objavljali svoje cene v domači, to je dinarski valuti. Nadaljevanje te prakse bo povečalo bojkot in abstinenco do obiska pri nas vse skupaj povezano z nepreglednimi negativnimi ekonomskimi učinki.

Eden izmed pojavov za konkurenčno slabitev naše ponudbe je ukrep, po katerem ni dovoljen let ameriškim čarterskim aviokompanijam s turisti v Jugoslavijo. To bi naj opravljal naš JAT. Zanimivi so podatki našega predstavnika iz New Yorka: 30% turistov prelete v Evropo s čarterskimi letali (leti, ki niso vezani ni določen dan in čas). Cena je izredno vabljava. Sem ter tja stane okoli 250 dolarjev. Naš JAT računa za enak prevoz 450 dolarjev. Ameriška vlada je naklonjena potovanju svojih državljanov v tujino in jih podpira. Ugotovljeno je, da je letos pripotovalo v Evropo okoli 4 milijone Amerikancev. Zaradi tega se preleti ameriških letal končajo v Londonu, Frankfurtu, Parizu, Rimu, Zürichu itd. Tam jih prestežejo

zapadnoevropski organizatorji potovanj in jih z zelo vabljivimi ponudbami prepeljejo v svoja letovišča. Interesenti za Jugoslavijo pa nadaljujejo let z JAT-ovimi letali ob plačilu voznine, ki je malenkostno nižja od one za prelet Antlantika.

Cene za hotelske storitve pri nas ocenjujejo tuji kot ustrezne. Draga pa je izvenpenzionirska potrošnja: prevozne tarife, nacionalni ročni izdelki, pijače, vstopnice za ogled, nekvalitetne zabavne prireditve, zelo slabe morske zveze z otoki, kampiranja itd. Naša država ni član združenja železnic pod nazivom Eurailpass. Turisti se radi poslužujejo nizkih cen za potovanja po železnici. Poznavalci trde, da je ta način potovanja zelo poživljal promet in seveda tudi dohodke železnic. Predstavniki iz Francije je postregel s podatkom, da stane buteljka vina v dobrih hotelih v Franciji ali pa v Španiji od 10 do največ 30 din. Pri nas so cene dvakrat višje. Zelo drage so uvožene žgane pijače (whisky, cognac itd.), saj za večkrat presegajo ceno v tujini. S tem seveda zmanjšujemo obseg prodanih količin. Tujim avtomobilistom odobravajo na italijanskih cestah do 70% popusta. Naša vlaganja v turistično propagando na tujih tržiščih presega celo Bolgarija ali Romunija.

Letos bo znašala naša devizna bera okoli 760 milj. dolarjev. V Grčiji bo dosegla 873 milijone, v Italiji okoli 4 milijarde, v Španiji celo 4,5 milijard dolarjev.

Izgledi za sezono 1978

So bolj obetavni. Nismo pretirano zvišali cen za hotelske storitve. Ekonomska gibanja v evropskih emitivnih deželah bodo vsaj na višini tega leta. Potešena je »lakota« po nakupih novih avtomobilov na zapadu. Družinska potrošnja se bo usmerila bolj v turistične izdatke. Konkurenčni faktor vsled devalvacije španske pezete, italijanske lire, grške drahme se je že nevtiraliziral na svoji ostrini. Te dežele so za leto 1978 občutno povečale cene svojim turističnim storitvam od 15 do 40%. S tem se naša ponudba postavlja v mnogo ugodnejši položaj. Združeno delo vseh dejavnikov, ki sooblikujejo turistični proizvod, bi moralo preanalizirati in korigirati svoje postavke.

Drugod valove stavke, groze politični prevrati. Temu naproti pa je Jugoslavija urejena, politično stabilna in samoupravno usmerjena družba. To je zelo odločujoča prednost.

Popraviti moramo prometne nevednosti, higienske nerednosti in odpraviti pojav nespoštovanja prevzetih pogodbenih obveznosti. Turistični panogi je treba omogočiti takšne pogoje za delo, da bo sposobna za reprodukcijo svoje dejavnosti in ne nazadnje svojih kadrov, ki so povsod v državi podpoprečno nagrajevani.

Sč.

Podatki o referendumu

V torek, 27. decembra 1977, smo v naši DO izvedli referendum za sprejem samoupravnih aktov. Udeležba in rezultati referenduma v TOZD in DS skupnih služb so bili naslednji:

Udeležba	Volilni upravičenci	Število glasovalcev		Ni glasovalo
TOZD Zdrav. dejavnost	440	413	94 %	27
TOZD Polnilnica	136	125	90 %	11
TOZD Vzdrž. dejavnost	114	104	94 %	7
DS Skupne službe	112	104	92 %	8

Rezultati glasovanja za posamezne samoupravne akte:

1. Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD oziroma DS skupne službe:

	Glasovalo za	Prot	Neveljavno
TOZD Zdrav. dejavnost	394 89 %	10	9
TOZD Polnilnica	115 84 %	10	—
TOZD Vzdrž. dejavnost	100 87 %	7	—
DS Skupne službe	99 88 %	3	2

2. Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in sredstev skupne porabe:

	Glasovalo za	Prot	Neveljavno
TOZD Zdrav. dejavnost	384 89 %	10	9
TOZD Polnilnica	115 84 %	10	—
TOZD Vzdrž. dejavnost	102 89 %	5	—
DS Skupne službe	100 89 %	2	2

3. Pravilnik TOZD oziroma DS Skupne službe o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in sredstev skupne porabe:

	Glasovalo za	Prot	Neveljavno
TOZD Zdrav. dejavnost	394 89 %	10	9
TOZD Polnilnica	113 83 %	12	—
TOZD Vzdrž. dejavnost	101 88 %	6	—
DS Skupne službe	101 90 %	1	2

4. Samoupravni sporazum o združevanju v Poslovno skupnost proizvajalcev mineralnih vod Jugoslavije — glasovali samo delavci TOZD Polnilnice:

za	proti	neveljavno
114	84 %	11

Iz tabel je razvidno, da je bila udeležba v vseh treh TOZD in DS Skupnih služb izredno dobra; prav tako pa so bili z izredno visokimi odstotki sprejeti vsi samoupravni akti.

P. F.

Hotel Donat ponovno šampion

V akciji »Zadovoljen gost«, ki jo že nekaj let organizira poslovno združenje »Jugohoteli«, sekcija receptorjev, je letos sodelovalo 63 hotelskih delovnih organizacij. Rezultat uvrstitve se ugotavlja na podlagi anketnih listov, ki jih izpolnjujejo gostje. Anketni material se v določenem roku pošlje posebni komisiji, ki ga oceni.

V skupini zdraviliških hotelov je prvi naš Hotel Donat, drugi pa je Hotel Radin iz Radencev.

Tukajšnje poslovodstvo je poslalo v ocenitev 286 anketnih listov. Poslovodja tov. Ludvik Prah zatrjuje, da jih je bilo nekaj manj kot 400. Dobršen del obmorskih hotelov je poslal komisiji manj kot sto izpolnjenih anket, pa čeprav so to veliki hoteli.

Gostje hotelov so dali največ pripomb v kritičnih

ugotovitvah, ki so stare »nepremagljive« znanke v jugoslovanskih hotelih: recepcijski delavci so slabo informirani o kulturnih prireditvah in znamenitostih kraja, o prometnih zvezah. Popestritev zabavnega življenja v naših letoviščih smo bore malo zboljšali. Zgradbe in okolice hotelov so slabo vzdrževane. V redkih penzionskih menurah manjkajo jugoslovanske specialitete. Zelo revno je znanje tujih jezikov. Servirani obroki hrane so komajda mlačni. Na terasah igrajo plesne godbe bučno in pozno v noč. Direktorji hotelov bi morali pozdraviti goste ob prihodu in ob slovesu. Naprave za klimatizacijo ne delujejo.

Poglejmo nekatere svetle in tudi temne ocene pri našem šampionu, gledane skozi očala naših obiskovalcev. Pohvale grede lju-

beznivosti delavcev v recepciji, posebno paru Krebs in šefu strežbe. Menijo, da je hotel dobro voden. Pohvala gre tudi natakarcema Slavku in Petru pa tudi ostalim delavcem izrekajo priznanja za prizadevnost pri delu in za ljubeznivost. Zapisali so »nasvidenje« in da bodo hotel radi in povsod priporočali drugim.

Še nekatere negativne ocene, ki že nekaj let domujejo v stolpcih anketnih list:

Dietna hrana, da je preobilna, vendar brez okusa. Pred dvema letoma, da je bila bojda boljša. V kopalnicah ni kavljev za obešanje garderobe. Postavite tehtnico v območje bazena in še več stolov za počivanje. Obroki so hladni, ker krožniki niso ogrevani. TV aparat v II. nadstropju daje slabo sliko. Hišni mir za

počitek ni zagotovljen od 14. do 16. in po 22. uri. Velika pomanjkljivost je, ker bazen nima stopnic in ograje za vstop in izstop iz njega. Iz parkirišča prihaja velik nemir. Zelo bi si želeli vsaj enkrat na teden čajanko s plesom, ker je sicer zelo dolgočasno. Okenška zastirala v sobah so zelo pomanjkljiva. Na telefonske zveze z Avstrijo je treba dolgo čakati. Tudi na postrežbo z zajtrkom, čestokrat tudi po eno uro. »Topla« voda v sobah je nemalokrat mlačna. Ropot mopedov, srhljiv pogled na razpadline vandelbana itd. ...

Do idealne zadovoljitve gostovih želja niti ne manjka mnogo — morda le nekaj več dobre volje.

Sč.

Naše obresti od hranilnih vlog v lanskem letu

Zopet je leto naokrog, in kot že trikrat doslej, pogledamo tudi letos, kako smo lani varčevali z našim denarjem na hranilnih knjižicah in tekočih računih.

Podatki o skupnem stanju hranilnih vlog vseh naših delavcev, to je o skupnem znesku osebnih dohodkov, ki jih nismo sproti porabili v zadnjih štirih letih, ko jih ne prejemo več na roko, presega jo najbolj optimistična pričakovanja. Vsako leto je višina tega zneska bistveno večja kot je bila prejšnja. Takole izgleda konec leta

	starih milijonov
1974	180
1975	380
1976	496
1977	900 (ocenjeno)

Številka za konec lanskega leta ni povsem točna, ker nam banka ni mogla dati točnega podatka o stanju na tekočih računih. Na hranilnih knjižicah je bilo na dan 29. decembra točno 8.366.284,— din, razlika pa cenimo, da je bila na tekočih računih. To stanje moramo jemati z nekoliko rezerve; na ta dan (29. decembra) smo namreč pripisali osebne dohodke za mesec december, naslednje dneve sta-

rega leta in prve dni novega so jih pa eni več, drugi manj, dvigovali in to visoko stanje se je gotovo znižalo. Vemo pa, da je dosegel saldo hranilnih vlog vse zadnje mesece leta preko 700 starih milijonov. Rast prihrankov je torej izrečno hitra in razveseljiva.

Tudi obresti, ki smo jih »prigospodarili« in z njimi povečali konec leta stanje v knjižnicah, so se zopet lepo povečale. Na vloge v hranilnih knjižicah so znašale 401.930,— din, po stanju tekočih računov pa jih cenimo na okoli 40.000 din (podatkov v času pisanja članka banka še ni imela.)

Po letih so naše obresti znašale oziroma rastle takole:

	starih milijonov
1974	6,5
1975	20
1976	32
1977	45

Poseben komentar ni potreben. Verjetno ni med nami nikogar, ki ne bi bil prepričan, da nam izplačevanje osebnih dohodkov na ta način poleg znanih koristi za družbeno skupnost prinaša tudi otipljive osebne za vsakega posameznika, če le vsaj malo skrbno razporeja dvigovanje svojega denarja.

Le tako naprej!

Recimo še nekaj besed o tekočih računih. Ljubeznivi bančni delavci v naši banki si zelo prizadevajo, da bi bilo število tistih, ki so se odločili prejemati osebne dohodke na tekoče račune namesto na knjižice, čim večje. To število niti ni več majhno. V Zdravilišču se že približuje številki 70, v banki (za celo Rogaško Slatino) pa bo zdaj zdaj, preseglo 500.

Poslovanje preko tekočih računov nudi prednosti imetnikom računa na banki. Banki se zmanjša delo, ker odpade vsako vpisovanje in izpisovanje v knjižice ter zmanjšuje stisko v nemogočih poslovnih prostorih. Celotno prednost pa prinaša imetniku tekočega računa. Naštetimo jih samo nekaj! Ob izplačilnem dnevu oziroma po njem nam ni treba z bonom in knjižico v banko ali na pošto, da nam osebni dohodek vpišejo, banka nam ga sama pripíše v korist našega računa. S čeki lahko plačujemo povsod zneske od 30,— do 3000,— din. Ni nam treba nositi gotovine s seboj. Če se ne odločimo za nakup, nam denar ostane na računu in obresti tečejo dalje. Od dneva izstavitve čeka do dneva, ko ga tisti, komur smo z njim plačali, odpošlje v banko in ko nam banka zniža naš saldo,

kar je vedno nekaj dni, imamo še vedno mi obresti. Če potrebujemo gotovino, jo lahko s čekom dvignemo v naši banki v vsaki višini po »hitrem« postopku brez čakanja pri šalterju, na pošti in v poslovalnicah Službe družbenega knjigovodstva. Z banko se lahko dogovorimo, da namesto nas določeni dan v mesecu (8., 18. ali 28.) redno plačuje iz našega tekočega računa stalne zneske, npr. za odplačevanje raznih obrokov, za radijsko in TV naročnino, za najemnino, za vožnjo, za elektriko itd. ter nas reši teh vsakomesečnih nadlog. Še bi lahko naštevali, toda prepričajte se sami.

Še ena posebnost! Ko imamo že 6 mesecev odprt tekoči račun, se z banko lahko dogovorimo »za posojilo po kratkem postopku«. Dobimo lahko pristanek, da začasno plačamo, to je porabimo iz tekočega računa več, kot na njem imamo. Seveda moramo to v dogovorjenem roku pokriti, se pravi, vrniti in plačati obresti, toda, če smo začasno v stiski, nam to pomeni veliko olajšavo. Trenutno se nekateri naši delavci poslužujejo te ugodnosti in smejo prekoračiti svoje stanje (vsi, ki so se to dogovorili) za 30.100 (3 stare milijone).

Premislite in odločite se, odprite tekoči račun, ustregli boste sebi in banki. A. T.

Iz govora Djura Stevanovića

GLASILA OZD SO NAMENJENA DELAVCEM IN NE NEKAKŠNIM »VIŠJIM STRUKTURAM«

S sprejetjem nove ustave, zakona o združenem delu in sklepi 10. kongresa zveze komunistov ter 7. kongresa Zveze sindikatov Jugoslavije so bili dani pogoji, tako politični kot zakonski, za nadaljnji vsestranski razvoj sistema obveščanja v združenem delu, v njegovem okviru pa tudi tovarniškega tiska.

Ni razlogov, da ne bi bili zadovoljni z dosedanjim razvojem glasil v organizacijah združenega dela; že samo, če pogledamo, od kje smo krenili pred 30. leti. Nekaj pa je tudi razlogov za nezadovoljstvo, zlasti ko vemo, kam smo se namenili. Kajti ob velikih uspehih, ki jih seveda ne moremo prezreti, danes približno poldrugi milijon delavcev še ne prejema svojih glasil, kar seveda ni ugoden podatek, če vemo, da več kot ena tretjina vseh zaposlenih ne prečita ne tega ne onega časnika, razen tovarniškega glasila.

Precej je še glasil, ki jih še pestijo otroške bolezni tovarniškega tiska: suhoparno pisanje, prepisovanje gradiva in

nerazumljivih poročil. »...Ni vseeno«, je dejal tovariš Tito v enem od pogovorov z novinarji, »kako je napisana kakšna stvar. Ni dovolj pisati o nečem veliko, pri tem pa izgubiti merila o zanimivosti stvari, o kateri pišemo. Zato si prizadevajte pridobiti dober stil pisanja. Besedičenja ne trpim, še zlasti, ko nekdo naniza vrsto fraz, in to kljub temu, da je mogoče neko misel povedati preprosto. Pri tem često uporabljamo tujke za pojme, za katere imamo lepe in ustrezne domače besede in izraze. Pisati morate jasno, enostavno in resnično«.

Danes še nismo obračunali s prakso manipuliranja z informacijami: z izbiranjem tistih, ki jih delavci lahko izvedo, in s prikriivanjem tistih, za katere naj delavci ne bi vedeli. To svojevrstno cenzuro opravičujejo z »višjimi interesi« ali s poslovno skrivnostjo. Precej je še glasil, ki so še danes pod neposrednim ali prikritim nadzorstvom vodilnih in poslovnih organov in zato v večji meri služijo prav tem struktu-

ram in ne delavcem, katerim so pravzaprav namenjena.

Te in druge slabosti so postale toliko bolj vidne prav zdaj, ko je v družbeno zavest široko prodrlo spoznanje, da si ne moremo zamišljati upravljanja, sprejemanja in nadzovanja izvajanja samoupravnih sklepov brez udeležbe delavcev. Delavec ne želi biti obveščen samo o nečem, kar se je zgodilo, ampak predvsem o prihodnjih ukrepih, da bo lahko tako ali drugače vplival na sprejemanje pomembnih odločitev.

Prav zato delavci gradijo boljši sistem obveščanja, zlasti v združenem delu. Zato je razumljivo, da od glasil v združenem delu zahtevamo, da bodo sledila nalogam, ki jih od njih terjata družba in delavski razred.

Delavec ve, kakšno informacijo si želi in kakšne ne; hoče biti vsestransko, pravočasno in resnično obveščen o vsem, kar se dogaja v naši družbi, o vsem, kar je pomembno za njegovo življenje in delo.

Zdravje bo vedno dražje

Že nekaj tednov pred novim letom sem razburja samoupravljalce in ostale občane v SR Sloveniji predlog samoupravnega sporazuma o zdravstvenem varstvu.

Analični podatki kažejo da so skladi za financiranje zdravstva v velikih deficitih. Izdatki močno presegajo dohodke po stopnji 13,2% iz bruto osebnih dohodkov.

Predlog spornega samoupravnega sporazuma vsebuje določila, po katerih bomo morali zavarovanci občutno prispevati iz svojih dohodkov, ko bomo iskali potrebno zdravstveno pomoč. Iz svojega žepa bo treba doplačati za zdravila na recept, za zdravniške preglede, zdravljenje v bolnišnicah in v zdraviliščih, za obiske zdravnikov na domu, izredno veliko za zobozdravstvene storitve, zmanjšana bodo nadomestila osebnega dohodka v času bolezni in tako dalje.

Če bo predlog sprejet, bo to pomenilo zmanjšanje osebnih dohodkov, ker bodo le ti obremenjeni s prispevnimi plačili za osnovno zdravstveno varstvo, ki smo jih doslej navajeni koristiti v breme fondov za zdravstveno zavarovanje. V posebno težkem položaju so zdravstvene skupnosti v gospodarsko nerazvitih občinah. Med njem spada tudi naša občina. Občinska zdravstvena skupnost Šmarje pri Jelšah pričakuje v tem letu 1,4 milijarde starih din primanjkljaja. Vzrokov zanj je več. Morada so najbolj očitni tile: najnižja raven osebnih dohodkov v celjski regiji, relativno nizko število delovnih mest v organizacijah združenega dela, nizko število aktivnega prebivalstva, ki je v očitnem nesorazmerju s številom neaktivnega prebivalstva in s kmečkim zdravstveno zavarovanim prebivalstvom.

Uveljavitev tega sporazuma bi imela poleg nekaterih pozitivnih elementov številne negativne. Zavarovanci bi ne iskali zdravniške pomoči, zatekali bi se k mazačem, podaljševali bi bolniška stanja itd.

Povzetek s posveta rekreatorjev

Posvet športnih rekreatorjev je bil dne 7. 12. 1977 v domu Sindikatov Slovenije v Ljubljani. Vabljeni so bili vsi rekreatorji iz cele Slovenije.

Posvet je otvoril sekretar za telesno kulturo pri RS ZSS tov. Edo Gaspari. Najprej je razložil samoupravni sporazum, ki ga je Republiška zveza za telesno kulturo pripravila za v bodoče. Vendar je sporazum pomanjkljiv oziroma sprejemljiv le za gospodarsko močnejše občine. Da pa bi se telesna kultura razvijala po celi Sloveniji vsaj nekoliko korak z gospodarsko razvitejšimi območji, smo predlagali določene spremembe v sporazumu, predvsem kar zadeva financiranje rekreativne dejavnosti v OZD in OBZTK. To pomeni, da bi del sredstev solidarnostno porazdelili. V bodoče se bomo bolj zavzemali za masovno rekreacijo. Zlasti pride v poštev oblika rekreacije med TOZD, čim večje število ljudi vključiti v razne dejavnosti.

Precej časa smo namenili športnim igram kot so razne »iade« v republiškem ali zveznem merilu (lesariada, športne igre mineralcev, poštarjev in drugih). Ugotovili smo, da te športne igre izgublajo svoj pomen, saj vsako leto sodelujejo eni in isti športniki. Pri vsem tem pa je slaba stran še ta, da nekatere delovne organizacije vključujejo v igre

športnike, ki se profesionalno bavijo s športom ali nastopajo vsaj v republiških ligah. To vse pa klavno vpliva na razvoj množičnosti. Te igre so se razširile že na več dni, kar pa seveda OZD in druge ustanove težko prenašajo, saj je to zvezano z velikimi stroški. Udeleženci posveta so mnenja, naj bi take in podobne športne igre trajale samo en dan, sicer pa bi odločitve o udeležbi na takih igrah prepustili delovnim ljudem.

Prav tako so udeleženci prišli med razpravo do sklepa, da je potrebno športno rekreacijo množično razvijati v TOZD-ih in med njimi, v KS in občinah. Tu je prišlo do ločenih mnenj glede financiranja rekreacijskih objektov. Zelo vzpodbuden je primer BRESTA iz Cerknice oziroma vseh občanov cerkniške občine, ki so se z referendumom odločili, da 15% sredstev, namenjenih za regres, namensko vlagajo v izgradnjo rekreacijskih objektov. To naj bi bilo vzgled za vse občine oziroma delovne ljudi v SR Sloveniji.

Cilj posveta je vsekakor bil ta, kako izpeljati množičnost v DO. Predlog oziroma mnenje udeležencev posveta je, da se že pri samem delu rekreatorjev v OZD zatika. Vzrokov je več. Vendar pa moramo stremeti za tem, da bomo z izdelanimi programi o množičnosti rekreacije prodrli s pomočjo

samoupravnih organov in vodilnih ljudi v OZD in na tak način le vzpostavili kontakt z slehernim delovnim človekom.

O težavah v naši DO ne bi pisal, ker so nam več ali manj poznane. Vzpodbudno pri delu rekreacije je, da smo v začetku letošnjega leta ustanovili Odbor za rekreacijo in oddih, kar bodo po drugih organizacijah ustanavljali šele sedaj. Žal naš odbor v letošnjem letu ni odigral svoje vloge tako kot bi moral. Kljub vsemu apeliram na člane odbora, naj v letu 1978 bolj poprimejo za delo in s tem pripomorejo k realizaciji masovnega programa množičnosti.

Odbor za rekreacijo in oddih v naši DO bo imel v bodoče vodilno vlogo. Saj bo razpolagal s sredstvi, ki jih DO nameni za rekreacijo in oddih. Z novim poslovnim letom bomo imeli finančna sredstva skupaj s sindikatom, s sredstvi pa bo razpolagal Odbor za rekreacijo in oddih seveda v sodelovanju z Odborom za družbeni standard. Poseben poudarek bomo namenili tako imenovani zdravstveni rekreaciji. Tu bi dvakrat letno nudili vsakemu zaposlenemu v naši DO splošen zdravstveni pregled, kar bi bilo izvedljivo v dogovoru z našo zdravstveno enoto v TOZD 1. Seveda pa bi zato morali imeti planirana sredstva.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Zlata pravila za varno delo

Kaj in kako ni treba delati

Vsa dosedanja raziskovanja so pokazala, da pride do poškodb pri delu in profesionalnih ter drugih obolenj, ki nastopijo v delovnem procesu, zaradi tega, ker se ne spoštujejo normativi in ukrepi za varstvo pri delu. Raziskave kažejo tudi, da je pretežen vzrok tem poškodbam — človek oziroma njegovo nepravilno in neodgovorno obnašanje pri delu. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je poleg ustreznih delovnih pogojev zdravo in varno delo v mnogočem odvisno od tega, kaj in kako delamo, oziroma kako ne bi smeli delati, o čemer teče tu beseda.

Kaj je treba vedeti

NITI ZA TRENUTEK ne pozabi, da samo v varnih in za zdravje neškodljivih delovnih pogojih lahko vloži človek maksimalne napore pri delu in tako doseže največji možni učinek.

NE OBNAŠAJ SE PRI DELU nemoralno in tako kot misliš, da ti najbolj ustreza, temveč si prizadevaj, da s svojim obnašanjem prispevaš k boljšemu uresničevanju skupnih proizvodnih nalog in ohraniti svoje telesne in zdravstvene integritete.

NE BODI V ZABLUDI, da je disciplina, ki se na delu od tebe zahteva, izraz samovolje nekoga ali njegove želje, da

dokaže svojo premoč. Smisel discipline ni v potlačevanju tvoje osebnosti, temveč pomeni vesten odnos do delovnih nalog in zahtev delovnega procesa, s samim tem pa je disciplina tudi temeljni dejavnik varnosti pri delu in predpogoj za zmanjšanje nesreč pri delu in profesionalnih obolenj, ter za večjo dosego produktivnosti.

NIKDAR NE BOŠ dosegel potrebne varnosti pri delu, če se ne boš seznanil z vsemi nevarnostmi in škodljivimi vplivi, ki si jim med delom izpostavljen ter z vsemi varstvenimi ukrepi in sredstvi.

NI BREZ POMENA — niti za tebe osebno niti za delovno organizacijo — visoka stopnja varnosti pri delu, ker je varno delo predpogoj za dosego večjega dohodka.

Nezadostna seznanjenost z delovnimi pravili — pogoj za nesreče

NAJ TI NE UIDE NOBENA PRILOŽNOST, da povečaš svoje znanje iz varstva. Zato obiskuj seminarje in predavanja, udeležuj se predavanj o zdravstvenem izobraževanju in predvajanj filmov o varstvu, čitaj strokovne knjige in priročnike, tovarniške časopise in naše časopise »Zaštita rada« in »Preporod«, seznanj se s predpisi in zaščitnimi ukrepi. Tako se boš vsakokrat kaj naučil, to znanje pa dosledno uresničaj pri vsakdanjem delu in ga prenašaj tudi na druge.

NE POZABI RESNICE: Praksa je najboljši učitelj. Praksa ti bo pomagala, da boš povečal svoje znanje in svojo strokovnost in da boš pri delu vsako svojo kretnjo uskladjal z zahtevami varnosti pri delu.

NAJ TI NE BO NERODNO UČITI SE od starejših in bolj izkušenih tovarišev. Vprašaj jih o vsem, česar ti ne veš ali kar ti ni jasno, prav tako pa mlajše pouči in jim pomagaj, predvsem pouči nove delavce.

NAJ TI NE BO NERODNO, da morda zaradi skromnosti ne bi obvestil neposrednega vodjo ali upravnika obrata, ali pa morda referenta za varstvo ali tovariše, s katerimi delaš, o kakšni svoji ideji, ki ti je prišla na misel ali o kakšnem postopku, s katerim naj bi se zboljšalo varstvo. O tem tudi lahko napišeš redakciji »Varstvo dela«.

NE PODCENJUJ izobešena opozorila, temveč se ravnaj natančno po navodilih, odredbah in prepovedih, ki so na takšnih tablicah napisane.

Po brošuri
»Zlata pravila«
Redakcija Zaštita rada
Beograd

Družbena samozaščita

Družbena samozaščita je širok pojem, nič novega v naši samoupravni družbi, bi lahko rekel. Vso dejavnost lepo opredeljuje Zakon o družbeni zaščiti, varnosti in notranjih zadevah, ki jasno in glasno pove, kaj so pravice in dolžnosti slehernega občana naše samoupravne družbe. Povsem razumljivo je, da so tudi zakonske določbe, kdo ne more in kdo ni sposoben opravljati nalog družbene samozaščite. Če posežemo v zgodovino nastajanja samozaščite, lahko ugotovimo, da sta že od prvega dne narodno osvobodilnega boja bila močno prisotna samozaščita in varnost. Mi pravzaprav sedaj samo nadaljujemo tradicijo.

Formiranje narodne zaščite po TOZD pa nam nalaga specifične naloge. Zlasti nas zakon obvezuje, da z lastnimi silami zaščitimo družbeno in lastno imovino.

Kot vsako leto, tako so tudi letos za silvestrovo naši gostinci v več lokalih priredili silvestrovanje. Da bi zaščitili in v največji meri zagotovili red in mir, smo skupaj s KS organizirali dve patroli narodne zaščite. Delovali sta na območju središča Rog. Slatine in bili tudi v stalnem stiku z oddelkom milice. Vendar pa ni vse potekalo po začrtani poti. Od šestih tovarišev, ki so imeli nalogo sodelovati v patroli narodne zaščite, so bili samo trije. Od ostalih treh se je opravičil samo eden. Zakaj tako, zakaj niso sodelovali? No, nadaljnji postopek bomo prepustili za to pristojnim organom v presojo. S. P.

Humor

Življenjske izkušnje

Priletna samica se je preselila iz mesta na vas. Omislila si je majhno kmečko gospodinjstvo in si nabavila šest kokoši in šest petelinov.

»Čemu, draga soseda? Zadostuje le en petelin!« ji reče starejša kmetica. »Oh, hočem mojim putkam prihraniti tegebe vsled nenehne pričakanja in čakanja.«

Statistična

»... in tako je hotel Donat dosegel v 9 mesecih poprečno 84% zasedbe«, je doma mož glasno čital poslovno poročilo.

Po krajšem premisleku ugotovi žena: »To je vendar ugodnejše poprečje, kot ga dosežati ti na tvoji postelji vsled službenih potovanj, dopusta, ponočevanj s poslovnimi partnerji itd.«

Anketa

Anketirani zakonski možje so na vprašanje o tem, kaj store neposredno po spolnem aktu, takole odgovorili: 25% jih prižge cigareto, 17% moških se okrepeča s kornjakom, 58% se jih takoj obleče in — odidejo domov.

Bigamija

»Ata, kaj je to bigamist«, je vprašal sinko očeta, ki je ravno pomival posodo.

»Veš sinko, to je mož, ki pomije dvakrat toliko posode kot jaz.«

Ona: »Kako se to imenuje, če ima mož dve ženi?«

On: »Bigamija.«
Ona: »In, če ima le eno?«

On: »Monotonija.«

(Nadaljevanje s 7. strani)

Torej, želim še enkrat poudariti: približati masovno rekreacijo slehernemu zaposlenemu, povezano z zdravstveno službo. Trdno sem prepričan, da bomo na tak način preprečili marsikatero hujšo bolezen, ali poškodbe pri delu samem — na delovnem mestu, če bo odbor odigral vodilno vlogo v rekreaciji in oddihu.

S. P.

VRELCI — glasilo delavcev Zdravilišča Rogaska Slatina. Izdajajo ga delavski sveti vseh TOZD in SDS Zdravilišča. Izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga prejemaajo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Stane Čujež. Tisk in klišej: CGP Mariborski tisk.

Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na osnovi mnenja republiškega sekretariata za informacije.

KADROVSKE NOVICE

V mesecu decembru 1977 so bili sprejeti na delo naslednji delavci:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Restavracije

Tkalec Radovan, 7. 12. 1977 — razporejen na delovno mesto natakara — za določen čas;

Strašek Alojz, 12. 12. 1977 — razporejen na delovno mesto bifejski prodajalec v kegljišču — za določen čas;

Švetak Biserka, 8. 12. 1977 — razporejena na delovno mesto kuhar — za določen čas;

Kužner Helena, 30. 12. 1977 — razporejena na delovno mesto pomožni natakara — za določen čas.

Hoteli

Križman Irena, 8. 12. 1977 — razporejena na delovno mesto žurnalist — za določen čas.

SDS SKUPNE SLUŽBE

Skladišče Rijeka

Guščić Žarko, 20. 12. 1977 — razporejen na delovno mesto nakladanje-razkladanje za nedoločen čas.

Delovno razmerje je prenehalo naslednjim delavcem:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

Restavracije

Bevc Antonu, 5. 12. 1977 —

bif. prodajalcu v kegljišču — sporazumno;

Krivec Mariji, 3. 12. 1977 — natakari — sporazumno;

Čuček Milici, 12. 12. 1977 — pomivalki — sporazumno.

Hoteli

Herič Milojki, 31. 12. 1977 — hotel. vratarju — sezonska zaposlitev.

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

Parki

Gajser Marija, 1. 12. 1977 — čistilki javnih stranišč — sezonska zaposlitev;

Kampuš Alojziji, 31. 12. 1977 — vrtnarki — sezonska zaposlitev.

TOZD POLNILNICA

Berk Vinku, 12. 12. 1977 — ključavničarju — sporazumno.

SDS SKUPNE SLUŽBE

Skladišče Rijeka

Lavič Ivici, 2. 12. 1977 — skladiščnemu delavcu — sporazumno.

Zakonsko zvezo so sklenili: Kidrič Cvetka, pripravnik v ekonom. fin. sektorju; v TOZD 1: Očko Nevenka, natakari, Gotlin Danica, kuharica in Žunkovič Majda, natakari.

Rodile so: Hajšek Sonja sina, Križanec Cvetka hčerko, Jagodič Jerneja sina in Spoljar Milka hčerko.

K. T.